

Основні нормативні документи НБУ, прийняті протягом травня 2022 року

Назва Постанови/документу	№	Дата прийняття	Сутність	Мета/вплив на БСУ
Про внесення змін до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні	89	03.05.2022	Зміни стосуються розрахунку основного капіталу, нормативу достатності регулятивного капіталу, а також нормативів Н7, Н8 та Н9	Забезпечення стабільної діяльності банків та своєчасного виконання ними зобов'язань перед вкладниками та іншими кредиторами
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 25 лютого 2022 року № 23	90	04.05.2022	Внесено зміни до постанови НБУ «Про деякі питання діяльності банків України та банківських груп». Зокрема, її було доповнено пунктом щодо не застосування до банків заходів впливу за порушення лімітів відкритої валютної позиції, установлених у пункті 12-7 постанови Правління НБУ від 24.02. 2022 року № 18 "Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану".	Мінімізація негативного впливу наслідків військової агресії російської федерації проти України та сприяння стабільності банківської системи України
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18	91	04.05.2022	Було внесено зміни до пункту 14 Постанови "Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану". Зокрема, перелік виключень, щодо заборони здійснення транскордонних переказів було доповнено новим підпунктом що дозволяє проведення операцій з оплати страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) за договорами перестрахування, укладеними з перестраховиками-нерезидентами, якими передбачено відшкодування збитків, пов'язаних з експлуатацією, в ідновленням, пошкодженням, знищенням та/або втратою майна телекомунікаційних мереж та телекомунікаційної інфраструктури на території України, включаючи ті, що заподіяні в наслідок війни.	Визначення особливостей функціонування грошово-кредитного та валютного ринків в умовах воєнного стану
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 23 березня 2022 року № 60	92	06.05.2022	Було внесено зміни до Постанови «Про особливості виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) протягом дії воєнного стану». Зміни стосуються переважно процедури погодження та підписання рішень про застосування заходів впливу.	Визначення особливостей виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) протягом дії воєнного стану
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 грудня 2021 року № 153 та в регулювання деяких питань у діяльності надавачів фінансових послуг	93	04.05.2022	Регулятор заборонив громадянам РФ, а також особам, що постійно проживають у РФ, та російським компаніям, які є власниками істотної участі (від 10%) у страхових, лізингових, фінансових, факторингових компаніях та інших надавачах небанківських фінансових послуг, прямо чи опосередковано користуватися правом голосу та брати участь в управлінні компанією до скасування чи припинення воєнного стану в Україні. Надавачі фінансових послуг, у яких власниками істотної участі є громадяни РФ чи компанії, зареєстровані в РФ,	Нівелювання можливого впливу агресора на діяльність учасників ринку небанківських фінансових послуг

Назва Постанови/документу	№	Дата прийняття	Сутність	Мета/вплив на БСУ
			<p>можуть звернутися до НБУ для призначення довіреної особи, якій можна передати право їх голосу.</p> <p>Для підтримання учасників ринку небанківських фінансових послуг перенесено строки приведення у відповідність їх діяльності до вимог Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 24 грудня 2021 № 153. Строк перенесення – шість місяців із дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні.</p>	
Про діяльність банків у територіальних громадах, що розташовані в районі проведення в оєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні)	94	05.05.2022	<p>Відповідно до затвердженого документу, банки України на окупованих територіях, або в районі проведення бойових дій, мають самостійно приймати рішення про тимчасове припинення діяльності своїх відокремлених підрозділів, якщо є загроза життю і здоров'ю працівників та клієнтів банків.</p> <p>Також банки у таких випадках банки мають мінімізувати залишки готівки в касах відокремлених підрозділів доступними способами: видачу готівки з каси банку клієнтам; завантаження банкоматів готівкою.</p> <p>Якщо ж загрози життю і здоров'ю працівників немає, банки мають забезпечити можливість:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) приймання торговцями електронних платіжних засобів для здійснення безготівкових розрахунків; 2) видачі торговцями коштів у готівковій формі держателям електронних платіжних засобів у разі здійснення безготівкових розрахунків; 3) продовження обслуговування клієнтів за допомогою систем дистанційного обслуговування. <p>Безготівкові розрахунки мають здійснюватися до настання обставин, що унеможливають їх проведення/здійснення.</p>	Запобігання загрози життю і здоров'ю працівників та клієнтів банків
Про внесення змін до Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями	95	09.05.2022	<p>НБУ доповнив перелік прийнятого забезпечення, визначений Положенням № 351, гарантіями та договорами страхування ПрАТ "Експортно-кредитне агентство" з 10 травня 2022 року набере чинності низка змін, що, зокрема, стосуються таких питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> • транскордонні перекази (Іноземним інвесторам дозволено переказувати за кордон кошти, що будуть отримані після 1 квітня 2023 року у зв'язку з проведеною виплатою погашення або сплатою доходу за облигаціями в внутрішньої державної 	Збільшення обсягів кредитної підтримки банками експортно орієнтованих галузей економіки України
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18	96	09.05.2022	<ul style="list-style-type: none"> • транскордонні перекази (Іноземним інвесторам дозволено переказувати за кордон кошти, що будуть отримані після 1 квітня 2023 року у зв'язку з проведеною виплатою погашення або сплатою доходу за облигаціями в внутрішньої державної 	Мінімізація можливості непродуктивного впливу капіталу з країни та сприяння відновленню економіки

Назва Постанови/документу	№	Дата прийняття	Сутність	Мета/вплив на БСУ
			<p>позики (ОВДП) України згідно з умовами їх розміщення. Також НБУ дозволив здійснювати перекази за кордон з метою виплати аліментів);</p> <ul style="list-style-type: none"> • розрахунки за кордоном (Тимчасово заборонені розрахунки за кордоном з метою купівлі цінних паперів, акцій, облігацій та сплати брокерських послуг за цими операціями, що здійснюються з використанням карток, емітованих українськими банками. • операції НБУ з продажу та купівлі валюти (НБУк припиняє проведення щоденних безготівкових операцій із купівлі-продажу валюти в євро та проводитиме такі операції виключно в доларах США. Вони здійснюватимуться як на умовах "тод" (у звичайному режимі), так і на умовах "том" (лише з метою задоволення потреб оборони). Банк матиме змогу проводити такі операції з НБУ за умови, що упродовж 10 календарних днів, що передують дню звернення до НБУ, в жодного разу не порушував ліміт загальної довгої відкритої валютної позиції. <p>Крім того, НБУ унормував низку інших питань, зокрема дозволив громадянам продавати банківські метали з фізичною поставкою або без фізичної поставки банкам.</p>	
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 06 березня 2022 року № 39	97	10.05.2022	<p>Кредитним спілкам дозволено визначати рівень прострочення договорів кредиту відповідно до нових умов договорів кредиту, пов'язаних із реструктуризацією зобов'язань за таким договором.</p> <p>Крім того, кредитним спілкам продовжено максимально можливий строк (до 18 місяців) дії плану відновлення фінансової стабільності, а також знято обмеження на пролонгацію кредитних договорів, укладених із пов'язаними особами кредитної спілки.</p> <p>Також НБУ може з власної ініціативи продовжувати строк виконання рішень про застосування заходів впливу, термін виконання яких припадає (припав) на період воєнного стану в Україні та 30 календарних днів із дня його припинення або скасування, щодо в сіх учасників ринку небанківських фінансових послуг.</p>	Зниження регуляторного навантаження на кредитні спілки та удосконалення нормативно-правової бази для ринків небанківських фінансових послуг.
Про внесення змін до Положення про порядок подання відомостей про структуру власності банку	98	16.05.2022	<p>Внесено зміни до Постанови №328. Банку, власникам істотної участі в банку, ключовим учасникам в структурі власності банку дозволено подавати до НБУ документи, передбачені Положенням № 328, як в паперовій, так і в електронній формі. Зокрема, це стосується документів про структуру власності банку, договорів купівлі-продажу або іншого правочину, унаслідок виконання якого відбулися зміни в складі власників істотної участі або 10 найбільших остаточно ключових учасників банку.</p>	Створення передумов для впровадження безпаперових технологій у фінансовому секторі та переходу на електронний документообіг
Про затвердження Змін до Порядку відкриття і закриття рахунків виборчих	99	16.05.2022	<p>Внесено ряд змін для приведення нормативного документу до вимог діючого законодавства</p>	Забезпечення реалізації вимог Закону України "Про платіжні послуги"

Назва Постанови/документу	№	Дата прийняття	Сутність	Мета/вплив на БСУ
фондів та фондів в сеукраїнського референдуму				
Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України	100	18.05.2022	<p>НБУ регулював умови застосування електронного підпису та електронної печатки в платіжній сфері.</p> <p>Зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> визначив види електронного підпису та електронної печатки, які застосовуються платіжними установами; установив вимоги щодо застосування кожного з видів електронного підпису та електронної печатки; регулював процес створення та зберігання електронних документів платіжними установами. 	Зменшення непродуктивних витрат, підвищення ефективності виконання банківських та платіжних операцій та швидкості і якості обслуговування фінансовими установами своїх клієнтів
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18	101	19.05.2022	Внесено зміни до постанови Правління НБУ від 24 лютого 2022 року № 18 "Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану". Було доповнено перелік виключень щодо обмежень на зняття з рахунків коштів в іноземній валюті та перелік виключень з заборони здійснення транскордонних переказів	Визначення особливостей функціонування грошово-кредитного та валютного ринків в умовах воєнного стану
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18	102	20.05.2022	<p>НБУ з 21 травня 2022 року скасував обмеження на встановлення курсу, за яким уповноважені установи можуть продавати готівкову іноземну валюту клієнтам. Раніше відповідний курс не мав відхилятися від офіційного більш ніж на 10%. Також скасовано аналогічні обмеження на встановлення курсу, за яким банки списують з рахунків клієнтів кошти в гривні, якщо клієнти розраховуються гривневими картками за кордоном.</p> <p>Крім того, НБУ тимчасово зменшив щомісячний ліміт на зняття за кордоном готівки з гривневих рахунків, відкритих в українських банках, до 50 тис. грн в еквіваленті (зі 100 тис. грн, як було досі).</p> <p>НБУ також заборонив банкам проводити операції, що порушують запроваджені центробанком обмеження або сприяють чи можуть сприяти їх уникненню. Крім того, банкам тимчасово заборонено:</p> <ul style="list-style-type: none"> переказувати кошти з метою надання кредитів нерезидентам (крім фінансових установ); надавати кредити юридичним особам у національній валюті для погашення кредитів в іноземній валюті; змінювати в валюту виконання кредитних договорів, укладених з юридичними особами (крім банків), з іноземної валюти на гривню. 	Посилення конкуренції, підвищення ліквідності легального сегмента та зменшення обсягу нелегальних операцій, зниження ризиків непродуктивного відпливу капіталу, захист міжнародних резервів України.
Про затвердження Положення про кваліфікаційні вимоги до осіб, які можуть займатись актуарними розрахунками	103	23.05.2022	<p>Регулятор здійснив наступні нововведення:</p> <ul style="list-style-type: none"> спростив доступ до професії для молодих спеціалістів; 	Удосконалення кваліфікаційних вимог до осіб, які можуть займатись

Назва Постанови/документу	№	Дата прийняття	Сутність	Мета/вплив на БСУ
			<ul style="list-style-type: none"> визначив три рівні кваліфікації актуаріїв у сфері страхування відповідно до їх рівня освіти, досвіду практичної діяльності: актуарій без прав а посвідчувати актуарні розрахунки, актуарій із вивід страхування інших, ніж страхування життя, актуарій зі страхування життя; встановив підстави та порядок влючення, виключення осіб із переліку актуаріїв у сфері страхування та тимчасової заборони займатися актуарними розрахунками; визначив вимоги до осіб, що мають намір бути влюченими до переліку актуаріїв у сфері страхування, в ідповідно до рівня їх кваліфікації. <p>Діючим актуаріям не потрібно повторно проходити процедуру влючення до переліку актуаріїв. Їм необхідно лише подати до Національного банку опитувальник з оновленою інформацією про себе впродовж трьох місяців після завершення правового режиму воєнного стану.</p>	актуарними розрахунками у сфері страхування
Про внесення змін до Положення про організацію готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у банківській системі в особливий період	104	23.05.2022	<p>НБУ актуалізував порядок організації готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у банківській системі в особливий період.</p> <p>Зокрема, Національний банк:</p> <ul style="list-style-type: none"> уточнив терміни "уповноважений банк" та "залучений банк"; суттєво розширив повноваження керівників підрозділів Національного банку, уповноважених та залучених банків для оперативного прийняття управлінських рішень щодо роботи з готівкою. З урахуванням ситуації, що склалася, вони прийматимуть рішення щодо лімітів запасів готівки, особливостей зберігання, інкасації та вивезення таких запасів, а також дій у разі загрози їх належному зберіганню та неможливості вивезення; унормував порядок роботи підрозділів Національного банку та банків України з готівкою та здійснення касових операцій; передбачив можливість для залучених банків здійснювати оброблення банкнот на обладнанні для автоматизованого оброблення готівки в режимі суцільного перерахування, без сортування на придатні та зношені, із забезпеченням контролю їх справжності; зобов'язав залучені банки приймати банкноти, значно пошкоджені внаслідок дії хімічних речовин, вогню та вогню, для їх подальшого передавання як сумнівних на дослідження та обмін до підрозділів Національного банку в регіонах. 	Забезпечення стабільної роботи БСУ з готівкою в умовах особливого періоду
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 07 березня 2022 року № 41	105	24.05.2022	<p>Було внесено зміни до Постанови «Про складання та подання фінансової звітності в період запровадження воєнного стану». НБУ не буде застосовувати до банків заходів впливу за порушення ними строків подання та оприлюднення фінансової звітності в період дії воєнного стану та протягом трьох місяців після його припинення чи скасування».</p>	Забезпечення надійності та стабільності функціонування банківської системи

Назва Постанови/документу	№	Дата прийняття	Сутність	Мета/вплив на БСУ
Про визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів Національного банку України	106	27.05.2022	Було визнано такими, що втратили чинність, декілька нормативних документів, що стосуються безготівкових розрахунків в Україні в національній валюті.	Приведення нормативно-правових актів Національного банку України у відповідність до вимог законодавства України
Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України в умовах особливого періоду	107	30.05.2022	Було запроваджено ряд нових форм звітності та перенесено строки подання окремих звітів.	Забезпечення виконання НБУ регулятивних та наглядових функцій в умовах особливого періоду
Про деякі питання здійснення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності в ласників наземних транспортних засобів. Про розміри страхових сум за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності в ласників наземних транспортних засобів	108-109	30.05.2022	По-перше, НБУ збільшив розміри страхових сум за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності в ласників наземних транспортних засобів: <ul style="list-style-type: none"> до 160 000 гривень на одного потерпілого за шкоду, заподіяну майну потерпілих (до зміни суми становила 130 000 гривень); до 320 000 гривень на одного потерпілого за шкоду, заподіяну життю та здоров'ю потерпілих (до зміни суми становила 260 000 гривень). По-друге, до 80 000 гривень на потерпілого (до зміни суми становила 50 000 гривень) збільшено розміри страхової виплати за шкоду, заподіяну майну потерпілих, у разі оформлення "европротоколу". По-третьє, в рахувачі підвищення страхових сум та збільшення ліміту виплати за "европротоколом", НБУ розширив діапазон значень коригуючого коефіцієнта до базового страхового платіжу. Такий коефіцієнт допомагає оцінити рівень збитковості діяльності страховика. Розширення його діапазону дозволить страховикам мінімізувати ризики та сформувати адекватну тарифну політику для споживачів страхових послуг. По-четверте, інформація про укладені електронні договори "Зелена картка" включатиметься до єдиної централізованої бази даних. Такий крок розширить обсяг даних, якими оперує МТСБУ та захистить їх від шахрайських дій.	Наближення українського ринку страхування до кращих європейських стандартів та запровадження заходів з підтримки споживачів страхових послуг
Про внесення змін до Положення про порядок визначення системно важливих банків	110	31.05.2022	Введено додатковий індикатор для визначення системно важливих банків та уточнено механізм його розрахунку	Забезпечення стабільної діяльності банків та своєчасного виконання ними зобов'язань перед вкладниками та іншими кредиторами